

N:o 24.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1896, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående undervisningen i geografi vid de allmänna läroverken.

Uti en i Andra Kammaren väckt motion, n:o 241, som blifvit till utskottet remitterad, hemställer herr *E. Svensson* från Karlskrona:

»att Riksdagen må i skrifvelse anhänga, det Kongl. Maj:t tacktes påbjuda, att större timtal inrymmas åt geografiundervisningen vid de allmänna läroverken;

att geografin äfven i de högre klasserna måtte skiljas från historien; samt

att vid tillsättandet af lärarebefattningar geografin måtte förklaras för särskildt undervisningsämne.»

I motiveringen till detta förslag anför motionären, att geografin vid våra allmänna läroverk intager en vida mer tillbakaskjuten ställning, än detta läroämne förtjenar, hvilket han anser såsom ett bland de svåraste missförhållanden, som vidlåda vårt undervisningsväsende, och till stöd för denna uppfattning åberopar han en artikel i Pedagogisk tidskrift för 1886, uttalanden vid allmänna läraremötena 1872, 1878 och 1884, yttranden af tvenne universitetslärare, motioner af riksdagsmannen herr *A. V. Ljungman*, samt förhållandet i vissa andra länder.

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 21 Häft. (N:o 24.)

De förändringar, som 1890 års läroverkskomité föreslagit i fråga om geografiundervisningen och som genom förliedet är utfärdade skollag påbjudits, hade ej — menar motionären — afhjelpat ifrågavarande missförhållande, enär de nästan uteslutande inskränkte sig dertill, att sammanlagda timtalet i historia och geografi i 4:de klassen minskats och i 3:dje klassen ökats med en timme, samt att i de fem lägre klasserna geografin numera skilts från historien. Den förstnämnda åtgärden vore utan all praktisk betydelse, och äfven den sistnämnda syntes vara af problematiskt värde, då vederbörande uraktlåtit draga fulla konsekvensen deraf, nemligen att äfven vid lärareplatsers tillsättning förklara geografin såsom ett särskildt undervisningsämne. Denna uraktlåtenhet vore desto mera besynnerlig, som komiterade just motiverat geografiens skiljande från historien hufvudsakligen dermed, att undervisningen i förstnämnda ämne i så fall kunde anförtros åt läraren i naturkunnighet, och sålunda tydligt visat, att de insett, att geografin ej stode i någon närmare frändskap till historien än till något annat skolämne. Också anser motionären den nuvarande ordningen vid universiteten, enligt hvilken det för erhållande af full kompetens med afseende på undervisningsskicklighet i skolämnet historia med geografi kräfvades studier och examina i historia, statskunskap och geografi, otillfredsställande, ehuru han till stöd för denna uppfattning blott anför det praktiska skälet, att de tre universitetsämnena äro ganska svåra, och att en fullständig licentiatexamen i dem, såsom förhållandet nu är, ej i och för sig lemnar några utsigter till befordran på lärarebanan, hvarför naturligtvis personer endast sällan komma att egna sig åt dessa studier, och sålunda det allmänna gagnet af redan upprättade professurer i dessa ämnen torde visa sig vara ganska illusoriskt.

»I fråga om läroverken», fortsätter motionären, »blir också följden i allmänhet den, att undervisningen i historia med geografi måste anförtros åt lärare, som aflagt examen endast i ett af förstnämnda examensämnena och sålunda endast delvis äro kompetenta. Skulle åter någon person, som aflagt fullständig examen i ämnesgruppen historia med geografi, egna sig åt lärarebanan, så måste denne i brist på andra undervisningsämnen antingen blifva obefordrad eller ock befordras i läroämnena, som ej vid universitetet varit föremål för hans studier. I begge fallen måste naturligtvis dessa nödfallsåtgärder högst ofördelaktigt återverka på skolundervisningen i dess helhet.»

Herr Svenssons motion remitterades till utskottet den 18 april, då utskottet redan fattat beslut rörande öfriga till detsamma hänvisade läroverksmotioner, hvarför den ifrågavarande motionen ej kunde behandlas i utlåtandet öfver dessa.

Ehuru de i nämnda utlåtande väckta förslagen om de allmänna läroverkens reformerande i praktisk rigtning icke denna gång ledt till något resultat, så torde dock en dylik reform ej vara allt för aflägsen. Under sådana förhållanden anser utskottet olämpligt, att en skrifvelse nu aflåtes angående ett särskildt läroämnes ställning.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen icke må till någon Andra Kammar-
rens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 maj 1896.

På utskottets vägnar:

EMIL HAMMARLUND.
